

แบบบันทึกองค์ความรู้

ชื่อ - นามสกุล นางสาวณัชชา จิตอามาตย์

ตำแหน่ง นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ

สังกัด สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย

เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๘ ๕๔๘ ๒๓๕๑

ชื่อเรื่อง การเสริมสร้างธรรมาภิบาลและความมั่นคงของทุนชุมชน

หมวดที่ ๓ เสริมสร้างทุนชุมชนให้มีธรรมาภิบาล

วัตถุประสงค์ : เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้มีการบริหารจัดการกองทุนด้วยหลักธรรมาภิบาล

เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นเมื่อ มีนาคม ๒๕๕๘ - ปัจจุบัน

สถานที่เกิดเหตุการณ์ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านพลาญงาม หมู่ที่ ๑๑ ตำบลคอกช้าง อำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านพลาญงาม เริ่มจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๘ มีสมาชิกก่อตั้ง จำนวน ๓๐ คน โดยเกิดจากการรวมกลุ่มของคนในหมู่บ้าน ได้แนวคิดจากพัฒนากร มีการระดมเงินสัจจะครั้งแรกเป็นเงิน ๑,๕๐๐ บาท การก่อเกิดกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านพลาญงามนั้น เนื่องจากในอดีตประชาชนประสบปัญหารายได้จากการเกษตร ซึ่งเป็นอาชีพที่มีรายได้น้อย รายได้ที่ได้มาก็ใช้จ่ายเพื่อการบริโภค ภายในครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ จึงไม่มีการออมและสะสมทรัพย์ ไม่มีเงินทุนในการประกอบอาชีพ และผลจากการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านพลาญงาม ทำให้ประชาชนมี

การรวมกลุ่ม เพื่อ ออมเงินเพื่อแก้ไขปัญหาจากการขาดแคลนเงินทุน และจัดระบบสวัสดิการชุมชน โดยยึดหลักการประหยัดและการออมทรัพย์เป็นประจำสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้ ปัจจุบันกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านพलयางมีสมาชิกทั้งหมด ๒๒๐ คน มีเงินสั่งจะเดือนละ ๑๑,๐๐๐ บาท เงินสั่งจะสะสมทั้งสิ้น ๓๖๐,๐๐๐ บาท การรับสมัครสมาชิกของกลุ่มจะรับสมัครทุกคนในหมู่บ้าน ไม่จำกัด เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ไม่มีค่าธรรมเนียมแรกเข้า มีค่าสมุดสั่งจะ เล่มละ ๑ ๐ บาท การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านพलयาง ได้มีการจัดสวัสดิการชุมชนอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ เกิด แก่ เจ็บ ตาย อีกทั้งยังเปรียบเสมือนโรงเรียนที่สอนให้คนในชุมชนรู้จักออม มีความซื่อสัตย์ เสียสละ เอื้อเฟื้อต่อกันจนสามารถเป็นชุมชนที่สามารถพึ่งพาตนเองได้

สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอสระใคร ร่วมกับสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดหนองคาย ประเมินสุขภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านพलयาง ด้วยเกณฑ์การประเมิน จำนวน ๔ ด้าน ๑๙ ข้อ พบว่ากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตฯ ดำเนินการดังนี้

๑. ด้านการจัดทำบัญชีและทะเบียน มีการจัดทำแต่ไม่เป็นไปตามแนวทางของกรมการพัฒนาชุมชน แต่สามารถตรวจสอบได้
๒. ด้านการบริหารจัดการมีการประชุมสมาชิกและกรรมการแต่ไม่มีการจัดทำรายงานการประชุม การนำส่งเงินสั่งจะ การชำระเงินกู้ เป็นไปตามกำหนด ยังไม่มีแผนการดำเนินงานของกลุ่ม
๓. ด้านระเบียบข้อบังคับ มีระเบียบข้อบังคับครอบคลุม ครบถ้วน
๔. ด้านผลประโยชน์ของสมาชิกและชุมชน มีการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก สามารถแก้ไขปัญหาหนี้ นอกกรอบได้

จากการประเมินสุขภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านพलयาง สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอสระใคร โดยเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน ได้ดำเนินการประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจแก่คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ฯ นั้ตรวจสุขภาพทางการเงินฯ เพื่อเป็นการทบทวนการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์ ให้เป็นไปตามขั้นตอน กระบวนการของกรมการพัฒนาชุมชน

วิธีการขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๑. สร้างทีมงานเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนให้ความรู้ในด้านการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ฯ
๒. สร้างผู้นำชุมชนให้มีธรรมาภิบาลและคุณธรรม
๓. มุ่งเน้นให้คณะกรรมการกลุ่มฯ เข้าร่วมอบรมโครงการที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่ม
๔. ส่งเสริมให้มีการประชุมเพื่อทำแผนพัฒนาศักยภาพกลุ่ม
๕. สร้างระบบ/รูปแบบการทำงานโดยเน้นการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสมาชิกและหน่วยงาน ทั้งภาครัฐ และเอกชน

๖. ให้ชุมชนเล็งเห็นถึงความสำคัญของการออมที่เป็นแหล่งทุนในชุมชนและสร้างความเป็นเจ้าของให้เกิดขึ้นในชุมชน
๗. ส่งเสริมให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นแหล่งเรียนรู้ดูงานแก่ทุกภาคส่วน
๘. ประชาสัมพันธ์กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ เว็บไซต์

กฎระเบียบ/แนวคิด/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

๑. แนวทางการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกรมการพัฒนาชุมชน
๒. กระบวนการมีส่วนร่วม

การใช้หลักธรรมาภิบาลทำให้องค์กรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานได้อีกทั้งยังเป็นกลไกในการควบคุมติดตามและตรวจสอบ โดยมีประชาชนหรือองค์กรภายนอกมีส่วนร่วม ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายแก่การบริหารองค์การ เพราะการสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในองค์การเป็นการสร้างสำนึกที่ดีในการบริหารงาน และการทำงานในองค์การและจัดระบบที่สนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามสำนึกที่ดี ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่สิ้นเปลือง การติดตามการทุจริต ความโปร่งใส โดยคำนึงถึงผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะได้รับผลกระทบ

เกณฑ์การประเมินเป็นพี่เลี้ยงให้กลุ่มออมทรัพย์ฯ จัดทำบัญชีและทะเบียนให้เป็นไปตามแนวทางของกรมการพัฒนาชุมชนเพิ่มศักยภาพของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ฯ

นอกจากนี้การดำเนินงานของกลุ่มควรมีประเด็นเพื่อให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลดังนี้

๑. ความรับผิดชอบตรวจสอบได้ โปร่งใส และดำเนินการภายใต้ระเบียบของกลุ่ม
๒. การไม่ทุจริตและการประพฤติมิชอบ กรรมการและสมาชิกไม่ใช้อำนาจหน้าที่ หรือการแสวงหาผลประโยชน์ในทางส่วนตัว มีการปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงานและการทำให้เกิดความโปร่งใส รวมไปถึงการปรับปรุงระเบียบของกลุ่มฯ ให้รัดกุมและเสริมสร้างธรรมาภิบาล
๓. การสร้างการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมจะก่อให้เกิดกระบวนการตรวจสอบ และเรียกร้องในกรณีที่เกิดความสงสัยในกระบวนการดำเนินงานของกลุ่มได้เป็นอย่างดี
๔. การมีระเบียบกลุ่มที่ชัดเจน จะเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาระบบการบริหารของกลุ่ม เพื่อป้องกันการละเมิดหรือฝ่าฝืน การมีกฎระเบียบที่ดีจะส่งเสริมการปกครองตามหลักนิติธรรม
๕. การตอบสนองที่ทันการ การให้การตอบสนองที่ทันการต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ในเวลาที่ทันการ เช่น การกำหนดเกี่ยวกับการกู้ฉุกเฉิน
๖. ความเห็นชอบร่วมกัน กลุ่มที่ประกอบด้วยบุคคลที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันไป ธรรมาภิบาลจะทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการประสานความต้องการที่แตกต่าง ให้อยู่บนพื้นฐานของประโยชน์ส่วนรวมและของกลุ่มเป็นหลัก

๗. ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในหลักธรรมาภิบาลนั้น ต้องการให้มีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่า

๘. ความเสมอภาคและความเกี่ยวข้อง หลักธรรมาภิบาลจะเน้นให้กรรมการและสมาชิกทุกคนในกลุ่มรู้สึกมีส่วนร่วมหรือรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งกับกลุ่ม บุคคลสามารถมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในกิจกรรมหลักที่จะช่วยสร้างความเติบโตให้กับกลุ่มได้

จากการส่งเสริมสุขภาพทางการเงินและพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ บ้านปลายงามจะทำให้ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตฯ มีการดำเนินงานกลุ่มเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลได้รับความไว้วางใจเป็นที่เชื่อถือ สามารถตรวจสอบได้ และเป็นแหล่งทุนชุมชนที่มีความมั่นคงแก้ไขปัญหาความยากจนในหมู่บ้าน/ชุมชนได้

เทคนิคการปฏิบัติงานที่ให้ประสบความสำเร็จ

๑. ประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจแก่คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
๒. ตรวจสอบสุขภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตามหลักเกณฑ์ของกรมการพัฒนาชุมชนเรื่อง การตรวจสอบสุขภาพจำนวน ๔ ด้าน ๑๙ ตัวชี้วัด และประเมินผลการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ๔ ด้าน ๓๒ ตัวชี้วัด
๓. ชี้แนะแนวทางแก้ไขข้อที่ไม่ผ่านการตรวจสอบสุขภาพ
๔. คณะกรรมการได้รับความรู้และฝึกทักษะการจัดทำบัญชี ทะเบียนต่าง ๆ

ผลสำเร็จของงาน

๑. การได้รู้จักคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีความหลากหลายรู้จักชุมชน สร้างความตระหนัก ศักยภาพชุมชน/บุคคล
๒. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของคนในหมู่บ้าน/คณะกรรมการ
๓. คนในชุมชนได้รู้จักการออมที่ถูกต้อง และเป็นไปตามขั้นตอนสามารถตรวจสอบได้จริง
๔. คนในชุมชนไม่ต้องกู้เงินนอกระบบ
๕. ชุมชนมีกองทุนที่เข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้